

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Bliski Wschód we współczesnym świecie (Ćw. audytoryjne), PG_00145653						
Kierunek studiów	Politologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2023 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2025/2026		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	3	Język wykładowy			polski Polski		
Semestr studiów	5	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Wojciech Grabowski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		dr hab. Wojciech Grabowski				
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach		Praca własna studenta		RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	0.0		0.0		30
Cel przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z najważniejszymi procesami politycznymi, społecznymi i gospodarczymi w regionie Bliskiego Wschodu od końca XX wieku do dziś. Zrozumienie dynamiki bezpieczeństwa, konfliktów i polityki zagranicznej państw regionu. Wprowadzenie do zastosowania teorii stosunków międzynarodowych w analizie Bliskiego Wschodu. Krytyczna refleksja nad rolą religii, tożsamości i narracji w kształtowaniu polityki. 						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu		Sposób weryfikacji i oceny efektu		
			<ul style="list-style-type: none"> Student zna główne uwarunkowania polityczne i społeczne Bliskiego Wschodu. Rozumie dynamikę konfliktów i rolę mocarstw. Potrafi zastosować teorie stosunków międzynarodowych do analizy regionalnych przypadków. Potrafi krytycznie oceniać narracje i mity polityczne obecne w regionie. 		[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta		

<p>Treści przedmiotu</p>	<p>Blok 1: Wprowadzenie i kontekst historyczny (2 spotkania)</p> <p>1 Wprowadzenie do regionu Bliskiego Wschodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Granice, podział subregionalny, podstawowe pojęcia, główne aktorzy. <p>2 Dziedzictwo historyczne i dekolonizacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upadek Imperium Osmańskiego, Mandaty Ligi Narodów, tworzenie państw narodowych. <p>Blok 2: Państwo, władza i społeczeństwo (3 spotkania)</p> <p>3 Typy reżimów i formy rządów w regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monarchie, republiki autorytarne, systemy hybrydowe. <p>4 Społeczeństwo obywatelskie, rola młodzieży i kobiet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Protesty, społeczne ruchy reformatorskie, rola migracji. <p>5 Religia a polityka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instrumentalizacja religii, sekularyzm, islam polityczny. <p>Blok 3: Konflikty i bezpieczeństwo regionalne (4 spotkania)</p> <p>6 Konflikt izraelsko-palestyński</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geneza, ewolucja, współczesne wyzwania (Abraham Accords, Gaza). <p>7 Rywalizacja IranArabia Saudyjska</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konflikty proxy, walka o hegemonię w Zatoce. <p>8 Rola aktorów zewnętrznych: USA, Rosja, Chiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interwencje, równoważenie sił, współzależności. <p>9 Terroryzm i wojny hybrydowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • ISIS, Al-Kaida, wojny zastępcze w Syrii, Jemenie, Iraku. <p>Blok 4: Gospodarka i wyzwania rozwojowe (2 spotkania)</p> <p>Gospodarki rentierskie i transformacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vision 2030, dywersyfikacja, zależność od surowców. <p>11 Kryzysy środowiskowe i społeczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zasoby wodne, zmiany klimatyczne, bezpieczeństwo żywnościowe. <p>Blok 5: Teorie stosunków międzynarodowych a Bliski Wschód (4 spotkania)</p> <p>12 Realizm i neorealizm w analizie regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rywalizacja mocarstw, równowaga sił, bezpieczeństwo. <p>13 Liberalizm i neoliberalizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Próby współpracy regionalnej, instytucje, zależności gospodarcze. <p>14 Marksizm i teoria systemu-światowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zależność centrumperyferia, imperializm, państwa rentierskie. <p>15 Konstrukttywizm i mit ortodoksji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tożsamość, narracje, religia jako instrument polityczny.
<p>Wymagania wstępne i dodatkowe</p>	<p>Brak</p>

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	2 pytanie	50.0%	50.0%
	1 pytanie	50.0%	50.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W. Grabowski, Współpraca regionalna państw autorytarnych: studium przypadku arabskich państw Bliskiego Wschodu, Gdańsk 2021 2. W. Grabowski, Beyond tradition and modernity: challenges of transformation in Saudi Arabia, Rocznik Orientalistyczny, vol. 74, no. 2, pp. 8297, 2021 3. W. Grabowski, Political regime type and regional cooperation a case study of Arab states, Przegląd Strategiczny, vol. 13, 2020, pp. 199-213. 4. W. Grabowski, Application of the Regional Security Complex Theory for security analysis in the Persian Gulf, Atheneum, 2020, pp. 18-31. 5. W. Grabowski, The Cooperation Council for the Arab States of the Gulf a study of Arab regionalism and integration, in: International Theory Application in Asia and Africa, M. Grabowski, T. Pugaczewicz (eds.), Peter Lang Verlag, 2019, pp. 205-217 6. W. Grabowski, From speech act to extraordinary measures - securitization and hybrid warfare in Iran-Israel relations, Przegląd Strategiczny, Art. nr 15, 2022, doi: 10.14746/ps.2022.1.9. 7. W. Grabowski, The impact of COVID-19 on the Persian Gulf: the realist perspective, Stosunki Międzynarodowe - International Relations, t. 2, s. 111, 2022, doi: 10.12688/stomiedintrelat.17585.1. 8. Piotr Baranowski, Mit ortodoksji. Teorie SM a wyjaśnienia polityki międzynarodowej Bliskiego Wschodu Przegląd literatury, Poznań 2023 	
	Uzupełniająca lista lektur	<ol style="list-style-type: none"> 1. J. Zdanowski, Stosunki międzynarodowe na Bliskim Wschodzie w XX wieku, Kraków 2012 2. J. Zdanowski, Historia Bliskiego Wschodu w XX wieku, Wrocław 2010 3. W. Grabowski, Regionalizm w teorii realizmu. Casus Zatoki Perskiej, [w:] E. Haliżak, J. Czaputowicz /red./ Teoria realizmu w nauce o stosunkach międzynarodowych. Założenia i zastosowania badawcze, Warszawa 2014, s. 265-279. 4. K. Jędrzejczyk-Kuliniak Kwestia zjednoczenia świata arabskiego funkcjonowanie Ligi Państw Arabskich, w: K. Jędrzejczyk-Kuliniak K., Kwieciński L., Michalski B., Stadtmüller E.(red.) Regionalizacja w stosunkach międzynarodowych. Aspekty polityczno-gospodarcze, wyd. Adam Marszałek, Toruń 2008. 5. B. Bojarczyk, The Gulf Cooperation Council - regional integration mechanism, <i>Annales UMCS, Politologia</i>, 20(1), 2013, s. 69-85 6. R. Bania The Question of Identity inside the EU and the GCC Areas as the Factor Constructing the Process of Regional Integration, <i>Rocznik Orientalistyczny</i>, nr. 2, 2013, s. 32-53 7. I. Pszczółka Integracja monetarna państw Zatoki Perskiej, Przyszłość integracji europejskiej. Uwarunkowania rozwoju gospodarczego Unii Europejskiej, P. Misztal, W. Rakowski (red.), Warszawa 2012, s. 301-315. 8. A. Łukaszewicz, Ewolucja systemów społeczno-ekonomicznych monarchii naftowych Zatoki Perskiej. Studium przypadku państw rentierskich, Warszawa 2015 	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zdefiniuj Bliski Wschód jako region geograficzny i polityczny? Jak i kiedy powstał termin Bliski Wschód? Omów umowę Sykes-Picot i jej skutki 2. Wymień państwa Bliskiego Wschodu, wymień największe i najmniejsze państwa regionu, wymień i opisz państwa-pomosty, podaj inne określenia regionu i subregionów 3. Imperium Islamu (kalifat Ummajadów i Abbasydów) jak powstało, jakie tereny objęło, podaj przyczyny sukcesów i skutki podbojów 4. Omów przyczyny, przyspieszające i skutki wypraw krzyżowych oraz Imperium Mongolskie i Osmańskie 5. Omów strukturę polityczną, prawną, administracyjną i społeczną państw BW 		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.